

ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๑๓๕๔

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร
ถนนศูนย์ราชการ สน ๔๗๐๐๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้มีการประชุมขับเคลื่อนและติดตามนโยบายของรัฐบาล และภารกิจสำคัญของกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เวลา ๑๙.๐๐ นาฬิกา ณ ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย และได้มอบหมายให้กรมการปกครอง ดำเนินการจัดทำแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ รวมถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

เพื่อให้การดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ในหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จังหวัดสกลนครจึงได้จัดส่งแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อให้อำเภอทราบ และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตรี

(รณรงค์ ไกรบุตร)

ปลัดจังหวัดสกลนคร ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานอำนวยความสะดวก
โทร.๐-๔๒๗๑-๑๔๖๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

1510100

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร
รับเลขที่ ๑๘๕๓
วันที่ ๕.๘ ก.ค. ๒๕๖๗
เวลา น.

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๐๐๐
เลขที่ ๒๗๓๓
วันที่ ๒๗ ๒๕ ๖๗
เวลา.....

ที่ มท ๐๓๐๗.๑๑/ว ๕๕๓๕

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้มีการประชุมขับเคลื่อนและติดตามนโยบายของรัฐบาล และภารกิจสำคัญของกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย และได้มอบหมายให้กรมการปกครอง ดำเนินการจัดทำแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ รวมถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ในหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอแจ้งแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้จังหวัดทราบ และถือปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งอำเภอทราบ และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักงานสอบสวนและนิติการ
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๑๖๐ ๘๖๖๒

แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ในฐานะพนักงานฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ก็ตาม และเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้ กล่าวคือ หากปรากฏเหตุว่ามีเด็กถูกทอดทิ้ง เกรี้ยว หรือถูกทำร้าย พนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจหน้าที่ ในการเข้าไปดูแล และคุ้มครองเด็กนั้น อาทิ เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ในกรณีที่เกิดข้อสงสัยว่ามีการทารุณกรรมเด็ก และ ชักถามเด็กเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครอง แนะนำ ตักเตือนผู้ปกครองให้ดูแล อุปการะเลี้ยงดูเด็กในทางที่ถูกต้อง นอกจากนั้น หากพนักงานฝ่ายปกครองพบว่า เด็กไม่สามารถ อยู่ร่วมกับผู้ปกครองได้เนื่องจากเกิดอันตรายต่อตัวเด็ก หรือตัวผู้ปกครอง กฎหมายยังกำหนดให้เด็กพึงได้รับการคุ้มครอง สวัสดิภาพ โดยการส่งตัวไปสถานแรกรับ หรือสถานอื่นใด เพื่อหาวิธีคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม ต่อไป อย่างไรก็ตาม เด็กในกลุ่มดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องได้รับความคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยพนักงานฝ่ายปกครอง มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

บทบาท	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	มาตราที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
๑. การดำเนินการ ในการอำนวยความสะดวก กำหนดนโยบาย และแผนงานใน การคุ้มครองเด็ก ในฐานะ คณะกรรมการ คุ้มครองเด็ก แห่งชาติ	ปลัดกระทรวง มหาดไทย, อธิบดีกรมการ ปกครอง	(๑) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณและมาตรการในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริม ความประพฤติเด็กตาม พระราชบัญญัตินี้ (๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (๓) วางระเบียบโดยความเห็นชอบของกระทรวง การคลังเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินการเก็บ รักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๔๗ (๕) วางหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ (๖) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่ หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้าน การศึกษา การสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งมีอำนาจเข้า ไปตรวจสอบในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถาน พัฒนาและฟื้นฟู สถานพินิจ หรือสถานที่ ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กทั้งของรัฐและเอกชน (๗) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการ ดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก กรุงเทพมหานครและ คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก จังหวัด รวมทั้งให้คำแนะนำและเสนอแนะในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสงเคราะห์ คุ้มครอง สวัสดิภาพ และส่งเสริม ความประพฤติเด็ก ในกรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด	หมวด ๑ มาตรา ๗ และ มาตรา ๑๔	

บทบาท	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	มาตราที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
	ผู้ว่าราชการ จังหวัด, รองผู้ว่าราชการ จังหวัดที่ได้รับ มอบหมาย	(๘) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก (๑) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับ นโยบาย แผนงาน งบประมาณ และมาตรการ ในการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และ ส่งเสริม ความประพฤติเด็กตามพระราชบัญญัตินี้ (๒) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่ หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้าน การศึกษา การสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และ ส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งมีอำนาจเข้าไป ตรวจสอบในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถาน สงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนา และฟื้นฟู สถานพินิจ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับ การสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริม ความประพฤติเด็กของรัฐและเอกชน ภายในเขต กรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี (๓) กำหนดแนวทางการสงเคราะห์ คุ้มครอง สวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กในเขต กรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี (๔) จัดหาทุนเพื่อการสงเคราะห์ คุ้มครอง สวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กในเขต กรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี และ รายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาทุน และการจัดการทุนต่อคณะกรรมการ (๕) ตรวจสอบหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง กรณีมีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ (๖) เรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานใด ๆ หรือ ขอคำชี้แจงจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการ วินิจฉัยในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ นี้ (๗) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ และส่งเสริม ความประพฤติเด็ก ในกรุงเทพมหานครและ ระดับจังหวัด แล้วแต่กรณีแล้วรายงานผลต่อ คณะกรรมการ (๘) ดำเนินการอื่นใดตามที่ คณะกรรมการ มอบหมาย	หมวด ๑ มาตรา ๑๗ และ มาตรา ๒๐	

บทบาท	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	มาตราที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
๒. การปฏิบัติ ต่อเด็ก การสงเคราะห์ เด็ก และการ ส่งเสริมความ ประพฤตินักเรียน และนักศึกษา ในฐานะพนักงาน เจ้าหน้าที่	ผู้ว่าราชการ จังหวัด, นายอำเภอ, ปลัดอำเภอ	๑. มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่ ที่รับผิดชอบ ไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและ ตรวจสอบ สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพสถานพัฒนาและฟื้นฟู และสถานพินิจที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจ แล้วรายงาน ผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก จังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและให้มีอำนาจ และหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พระราชบัญญัตินี้ ๒. เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามหมวด ๓ และหมวด ๔ ๑) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือ ยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึง พระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้นในกรณีมีเหตุอันควร สงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายคุ้มครอง หรือเลี้ยงดูโดยมิชอบ แต่ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากไม่ดำเนินการในทันทีเด็กอาจได้รับอันตรายแก่ ร่างกายหรือจิตใจ หรือถูกนำไปสถานที่อื่นซึ่ง ยากแก่การติดตามช่วยเหลือ ก็ให้มีอำนาจเข้าไปใน เวลาภายหลังพระอาทิตย์ตกได้ (๒) ชักถามเด็กเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเด็ก จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การสงเคราะห์และ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กอาจนำตัวเด็กไปยังที่ทำการ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และครอบครัว รวมทั้งบุคคล ที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้ จะต้องกระทำโดยมิชักช้า แต่ไม่ว่ากรณีใดจะกักตัว เด็กไว้เกินกว่าสิบสองชั่วโมงไม่ได้ เมื่อพ้น ระยะเวลาดังกล่าวให้ปฏิบัติตาม (๖) ระหว่างที่เด็ก อยู่ในความดูแลจะต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูและ หากเจ็บป่วยจะต้องให้การรักษาพยาบาล (๓) มีหนังสือเรียกผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นใด มาให้ถ้อยคำหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความ เป็นอยู่ ความประพฤติ สุขภาพ และความสัมพันธ์ ในครอบครัวของเด็ก (๔) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็ก นายจ้างหรือผู้ประกอบการ เจ้าของหรือผู้ ครอบครองสถานที่ที่เด็กทำงานหรือเคยทำงาน อาศัยหรือเคยอาศัยอยู่ เจ้าของหรือผู้ครอบครอง	หมวด ๒ มาตรา ๒๔ หมวด ๒ มาตรา ๓๐	

บทบาท	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	มาตราที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
		หรือผู้ดูแลสถานศึกษาที่เด็กกำลังศึกษาหรือเคยศึกษาหรือผู้ปกครองสวัสดิภาพ ส่งเอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ การศึกษา การทำงาน หรือความประพฤติของเด็กมาให้ (๕) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของผู้ปกครอง สถานที่ประกอบการของนายจ้างของเด็ก สถานศึกษาของเด็ก หรือสถานที่ที่เด็กมีความเกี่ยวข้องด้วย ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อสอบถามบุคคลที่อยู่ในที่นั้น ๆ และรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานเกี่ยวกับสภาพ ความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว การเลี้ยงดูอุปนิสัย และความประพฤติของเด็ก (๖) มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองพร้อมกับแนะนำหรือตักเตือนผู้ปกครองให้ดูแล และอุปการะเลี้ยงดูเด็กในทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาในทางที่เหมาะสม (๗) ทำรายงานเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อมอบให้แก่สถานแรกรับในกรณีมีการส่งเด็กไปยังสถานแรกรับหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการร้องขอ เด็กที่อยู่ในความดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องได้รับการอุปการะเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม และก่อนที่จะจัดให้เด็กเข้าอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู จะต้องปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ สังคมสงเคราะห์และการแพทย์ก่อนเท่าที่สามารถทำได้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อนและให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๓. ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ได้รับแจ้งจากบุคคลตามมาตรา ๒๔ หรือพบเห็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๒ ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามวิธีการที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้	หมวด ๓ มาตรา ๓๓	

บทบาท	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	มาตราที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
		(๑) ให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่เด็กและครอบครัวหรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ตามมาตรา ๒๓ (๒) มอบเด็กให้อยู่ในความอุปการะของบุคคลที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดูตามระยะเวลา ที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินหนึ่งเดือน ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการตาม (๑) ได้ (๓) ดำเนินการเพื่อให้เด็กได้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (๔) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์หรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้อุปการะ (๕) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานแรกรับ (๖) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์ (๗) ส่งเด็กเข้าศึกษาหรือฝึกหัดอาชีพ หรือส่งเด็กเข้าบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ศึกษา หรือฝึกหัดอาชีพในสถานพัฒนาและฟื้นฟู วิธีการให้การสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ปลัดกระทรวงกำหนด ๔. ในกรณีที่ผู้ปกครองซึ่งได้รับเด็กกลับมาอยู่ในความดูแล มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบแก่เด็กอีก ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง หากผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำก็ให้ยื่นคำขอต่อ ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี เพื่อเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บนว่าจะไม่ กระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบแก่เด็กอีกและให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานานุรูป แต่จะเรียกประกัน ไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี ถ้ากระทำความผิดทัณฑ์บนให้รับเงินประกันเป็นของกองทัตคุ้มครองเด็กตามมาตรา ๖๔ การให้คำแนะนำหรือการเรียกประกันให้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ๕. ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน	หมวด ๓ มาตรา ๓๙	

บทบาท	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	มาตราที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
		หรือนักศึกษา ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนดังกล่าวได้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อนและให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา	หมวด ๗ มาตรา ๖๗	
๓. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ	ผู้ว่าราชการจังหวัด, นายอำเภอ, ปลัดอำเภอ พนักงานฝ่ายปกครองอื่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ	๑. มีอำนาจเข้าตรวจค้นและมีอำนาจแยกตัวเด็กจากครอบครัวของเด็กเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยเร็วที่สุด เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดให้สอบถามเด็ก และดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กรวมทั้งสภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดู อุปนิสัย และความประพฤติของเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และถ้าเห็นว่าจำเป็นต้องคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กโดยวิธีส่งเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูให้เสนอประวัติพร้อมความเห็นไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาสั่งให้ใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก ๒. ในการดำเนินการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติ แก่เด็กตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีเหตุสมควรแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อกำกับดูแลเด็กคนใด ก็ให้ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจและมีความเหมาะสมเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก โดยจะกำหนดสถานที่อยู่อาศัยของเด็กที่อยู่ในกำกับการดูแลของผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กด้วยก็ได้ กรณีที่เกิดพ้นจากความปกครองดูแลของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูแล้ว ถ้ามีเหตุผลสมควร	หมวด ๔ มาตรา ๔๑ และ มาตรา ๔๔ หมวด ๕ มาตรา ๔๘	

บทบาท	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	มาตราที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
		ก็ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้ตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์หรือบุคคลที่สมัครใจ และมีความเหมาะสมเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้ การแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้มีระยะเวลาคราวละไม่เกินสองปี ๓. ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา แนะนำ และตักเตือนเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติการศึกษา และการประกอบอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในการกำกับ ดูแล (๒) เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา และแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องการอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูเด็กที่อยู่ในการกำกับดูแล (๓) จัดทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและของผู้ปกครองเสนอต่อปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปกครองสวัสดิภาพ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการต่อไป	หมวด ๕ มาตรา ๔๙	
๔. การดำเนินการเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาฟื้นฟู	ผู้ว่าราชการจังหวัด	- ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูภายในเขตจังหวัดนั้น อีกทั้ง มีอำนาจ ดังนี้ ๑) กำกับดูแลและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ๒) แต่งตั้งหรือถอดถอนผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง	หมวด ๖ มาตรา ๕๑ , ๕๓ และ มาตรา ๕๕	
๕. การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖	ผู้ว่าราชการจังหวัด, นายอำเภอ, พนักงานฝ่ายปกครองอื่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ	พนักงานฝ่ายปกครอง สามารถดำเนินการสืบสวนจับกุม ในฐานความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้โดยตัวอย่าง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพนักงานฝ่ายปกครอง มีดังนี้ ๑. บังคับ ชุ่เชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติดนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด (ฐานความผิดนี้มักจะมีการแจ้งข้อหาในคดีที่พนักงานฝ่ายปกครองได้ทำการ	มาตรา ๒๖ (๓)	

บทบาท	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	มาตราที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
		สืบสวนจับกุม ในฐานะความผิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙) ๒. บังคับ ชู่เชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอม ให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจารไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่ง ค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด (ฐานความผิดนี้มักจะมีการแจ้งข้อหาในคดีที่พนักงานฝ่ายปกครองได้ทำการสืบสวนจับกุม ในฐานะความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑) ๓. ชัดขวางไม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๐ (๑) หรือ (๕) หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือส่งเอกสารโดยรู้ว่าเป็นเอกสารเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียกให้ส่งตามมาตรา ๓๐ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ๔. จัดตั้งหรือดำเนินกิจการสถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูตามมาตรา ๕๒ โดยมีได้รับใบอนุญาตหรือใบอนุญาตถูกเพิกถอนหรือหมดอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่น บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ .	มาตรา ๒๖ (๙) มาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๒	

ผู้จัดทำ

ศูนย์ปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายพนักงานฝ่ายปกครอง
สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

- ตัวอย่างประกอบ -

แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

กรณี	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
๑. เด็กเป็นผู้เสียหายในการกระทำความผิดอาญา	นายอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพ นาย ก. เด็กอายุ ๑๔ ปี ภายหลังจากที่ได้นำกำลังเจ้าหน้าที่เข้าจับกุมผู้ประกอบการที่ได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชนแห่งหนึ่งในพื้นที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี เป็นจำนวนมาก และพบ นาย ก. ซึ่งเป็น เด็กอายุต่ำสุดเพียง ๑๔ ปี จำนวน ๑ คน ต่อมาได้นำตัวผู้ถูกจับกุมที่อ้างว่าเป็นผู้ประกอบการร้านดังกล่าว ไปทำบันทึกจับกุม ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองกาญจนบุรี พร้อมกับ ได้นำตัว นาย ก. มายัง ที่ว่าการอำเภอเมืองกาญจนบุรี ซึ่งนายอำเภอเมืองกาญจนบุรี ในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๐ (๒) (๓) เข้าไปดำเนินการซักถาม นาย ก. เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว รวมทั้งบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย ว่าต้องการความช่วยเหลือหรือจำเป็นที่จะได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือไม่ พร้อมกับได้มีหนังสือเรียกผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นใดที่มีความเกี่ยวข้องกับ นาย ก. มาให้ถ้อยคำหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ความประพฤติ สุขภาพ และความสัมพันธ์ในครอบครัวของเด็ก หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ปกครอง และนาย ก. ประสงค์ที่จะได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ก็ต้องดำเนินการส่งตัวให้กับบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกาญจนบุรี หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดำเนินงานเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก พร้อมทั้งทำรายงานเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อมอบ นาย ก. ให้แก่สถานแรกรับ ในกรณีมีการส่งเด็กไปยังสถานแรกรับหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการร้องขอ ตามมาตรา ๓๐ (๗) ต่อไป ในกรณีเด็กอยู่ระหว่างการรับการสงเคราะห์ ถ้าผู้ปกครอง ของ นาย ก. ร้องขอและแสดงให้เห็นว่าสามารถปกครองและอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ ก็ให้เสนอเรื่องถึงผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี สั่งให้เด็กพ้นจากการสงเคราะห์และมอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองรับไปปกครองดูแลได้ ตามมาตรา ๓๓ แม้ว่าจะยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาในการสงเคราะห์ก็ตาม เว้นแต่ หากผู้ปกครองไม่ยินยอมให้รับการสงเคราะห์เด็ก หรือกรณีผู้ปกครองของ นาย ก. ไม่เห็นด้วยกับกำหนดระยะเวลาในการสงเคราะห์ หรือ กรณีที่ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอรับ นาย ก. ไปปกครองดูแลเอง แต่ได้รับการปฏิเสธจากผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีผู้ปกครองย่อมมีสิทธินำคดีไปสู่ศาลในเขตท้องที่นั้นได้ ตามมาตรา ๓๘	พรบ. คุ้มครองเด็ก ฯ มาตรา ๒๔, ๒๙, ๓๐, ๓๒, ๓๓ , ๓๘

- ตัวอย่างประกอบ -

แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖

กรณี	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
๒. เด็กเป็น ผู้กระทำความผิด ทางอาญา	นายอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับแจ้งจากประชาชนในพื้นที่ว่าพบกลุ่มเด็กซึ่งคาดว่าเรียนอยู่ชั้นมัธยมต้น ณ โรงเรียนแห่งหนึ่ง นั่งดื่มสุรา ในสวนสาธารณะ จึงได้สั่งการให้ปลัดอำเภอ ฝ่ายความมั่นคง เข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏพบเด็กจำนวน ๓-๔ คน นั่งดื่มสุรา ในสถานที่ดังกล่าวจริง และเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๑ จึงได้เข้าดำเนินการจับกุม และควบคุมตัว นาย ข. พร้อมกับเพื่อนอีก ๓ คน โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘ ในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง จึงได้นำพาเด็กทั้ง ๔ คน ไปยังที่ว่าการอำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อให้มาพบกับ นายอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ นายอำเภอเมืองเชียงใหม่ จึงได้สอบถามเด็กทั้ง ๔ คน ถึงการกระทำในกรณิดังกล่าว จึงพบว่า นาย ข. และเพื่อนอีก ๓ คน อายุเพียง ๑๕ ปี เท่านั้น จากนั้น จึงได้มีหนังสือเรียกผู้ปกครอง ของ นาย ข. และผู้ปกครองของเพื่อนอีก ๓ คน มาร่วมหารือและมีข้อตกลงร่วมกัน ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ และทำการว่ากล่าวตักเตือน และให้เด็กทั้ง ๔ คน ทำงานเพื่อสาธารณะประโยชน์ เพื่อเป็นการฝึกอบรมเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก พร้อมกับให้ทำทัณฑ์บน โดยมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการจัดให้ทำงานสาธารณประโยชน์และได้วางข้อกำหนดให้ผู้ปกครองของเด็กทั้ง ๔ คน ทราบ และให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กกระทำความผิดขึ้นอีก เว้นแต่ หากผู้ปกครองไม่เห็นด้วยก็ให้มีสิทธินำคดีไปสู่ศาล ตามมาตรา ๔๖ ต่อไป	พรบ. คุ้มครอง เด็ก ฯ มาตรา ๓๐, ๔๕, ๔๖ ประกอบ ป.วิอาญา มาตรา ๗๘ และ พรบ. ควบคุม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์. พ.ศ. ๒๕๕๑